

LEVÓN

Vaasan yliopiston Levón-instituutin tiedotuslehti

**Levón-instituutti
yksi Suomen 20 parhaasta koulutusorganisaatiosta**

**Talousoikeuden
maisteriohjelma huomioi Pohjanmaan tarpeet**

**Pohjanmaalla
tuulivoimaa ja linturetkikohteita**

Osaamisen kehittämisen haasteet

Pääkirjoitus / Jukka Peltoniemi

Sisältö

Pääkirjoitus / Jukka Peltoniemi: Osaamisen kehittämisen haasteet	2
Energiahuoltoa kehittämässä	3
Talousoikeuden maisteriohjelma huomioi Pohjanmaan tarpeet	4
Henkilöstöuutisia	4
Palveluita kotiin -hanke tarjoaa tukea palvelualan yrittäjille	5
Pohjanmaalla tuulivoimaa ja linturetkikohteita	6–7
Merja Thölixistä avoimen yliopiston vuoden aikuisopiskelija	8
Levón-instituutti yksi Suomen 20 parhaasta koulutusorganisaatiosta	9
Kulttuureja, uskontoja ja niiden kohtaamisia	10
Mietteissä / Matti Autio: Mikähän tästä lapsesta tulee?	11
Toimintakalenteri	12

www.uva.fi/levon

Levón-instituutti panostaa tulevana vuonna erityisesti yritysten ja julkisorganisaatioiden johtamiskoulutuksen kehittämiseen, pk-yritysten kasvun tukemiseen, energia-alan hankkeisiin yhdessä alueen yritysten ja elinkeinoelämän kanssa sekä avoimen yliopiston tarjonnan kasvattamiseen.

Phoenixin yliopiston tutkimusinstituutin (IFTF) raportti ”*Future Work Skills 2020*” pohtii työhön liittyviä osaamisvaatimuksia, joita opiskelijat, työelämässä olevat sekä koulutusorganisaatiot kohtaavat lähitulevaisuudessa (<http://www.iftf.org>). Osaamistarpeiden muutosta ohjaa muutama keskeinen yhteiskunnallinen muutosajuri. Ihmisten elinajan odotteen kasvu ja työurien pidentyminen edellyttävät erilaisuuden, joustavuuden ja erilaisten oppimismuotojen omaksumista työorganisaatioissa. Älykkäät koneet ja järjestelmät muuttavat ihmisten ja koneiden suhteita. Tietotekniikka on läsnä kaikkialla ja mediaekologia mahdollistaa koko ajan uusiutuvia tapoja kommunikoida, tehdä yhteistyötä, muodostaa ymmärrystä ja muovata käsityksiämme totuudesta. Uusi teknologia ja sosiaalisen median työkalut mahdollistavat suurien ihmismäärien kytkemisen organisaation toiminnan kehittämiseen.

Pari kuukautta sitten valtioneuvoston kanslia järjesti Vaasassa tilaisuuden, joka oli osa eduskunnalle jätettävän tulevaisuusselonteon valmistelua (Tulevaisuus 2030). Teemana oli yritysten uudistuminen ja uudistaminen. Työpajatyöskentelyssä nousi esille asioita, jotka muistuttavat yllä kuvattuja muutosajureita.

Alueille on tärkeää monimuotoinen mikroyritysten verkosto, joka on ketterä, uudistuva ja pystyy toimimaan suurten yritysten kanssa entistä paremmin. Tietotekniikka muovaa työtä, pienetkin yritykset toimivat monimuotoisissa tiimeissä, joita johdetaan etänä. Tietoa on paljon ja se on ihmisjoukkojen saatavilla. Tietoa jakavat ja sitä yhdessä ihmisten kanssa jalostavat yritykset menestyvät. Julkisten organisaatioiden tulee olla joustavampia ja nopeampia ja niiden tulee sallia suurempi autonomia lähellä asiakkaita toimiville yksiköille. (Lue lisää www.2030.fi.)

Edellä kuvatut haasteet luovat paineita osaamisen kehittämiselle. IFTF:n raportissa on tähän näkökulmia. Koulutuksessa tulee korostaa kriittistä ja syvällistä ajattelua, analysointitaitoja, uuden median lukutaitoa, kykyä käsitellä informaatiotulvaa sekä tehdä yhteistyötä moniosaavien ja -kulttuurillisten työyhteisöjen kanssa.

Erityisesti korostuu ns. T:n muotoinen osaamisportfolio: tulevaisuuden osaajilla on jonkin alan syvälinen osaaminen, mutta myös kyky kommunikoida muiden alojen ihmisten kanssa – yhdistelmä kokonaisuuden hahmottamisen kykyä ja erityisosaamista. Esimerkkinä tästä voisi olla kilpailukyvyllä tärkeä paikallisten resurssien ja liiketoimintaprosessien sekä globaalien infrastruktuurien yhdistely.

Yritysten ja julkisorganisaatioiden tulee nähdä henkilöstönsä osaaminen suhteessa tulevaisuuden vaatimuksiin, jatkuvasti uudistaa osaamista ja ohjata kehittymistä kilpailukyvyllä kannalta oikeisiin verkostoihin.

Toivotan lehden lukijoille hyvää joulua ja menestyksellistä uutta vuotta.

LEVÓN on Levón-instituutin tiedotuslehti. Levón-instituutti on Vaasan yliopiston tutkimus- ja koulutuspalveluihin erikoistunut yksikkö. **Julkaisija:** Levón-instituutti. **Toimituksen osoite:** Wolffintie 34, 65200 Vaasa / PL 700, 65101 Vaasa **Toimitus ja kuvat:** Miia Mäntylä **Puhelin:** 029 449 8000 (yliopiston vaihe) **Faksi:** (06) 317 5210 **Sähköposti:** miia.mantyla@uva.fi **Internet:** <http://www.uva.fi/levon> **ISSN:** 1459-045X **Painos:** 3 000 **Painopaikka:** Fram, Vaasa **Paperi:** MultiOffset (sisus 120 g, kansi 170 g) **Kansikuva:** Jouni Kannonlahti, Taiga **LEVÓN** ilmestyy kolme kertaa vuodessa. Kommentit, tilaukset ja osoitteenmuutokset pyydetään osoittamaan toimitukselle.

Energiahuoltoa kehittämässä

ESSI – Energy Self-Sufficient Initiative

Länsi-Suomen Energiaomavaraisuusohjelma

Österbottens förbund
Pohjanmaan liitto

Teksti: Timo Hyttinen

Kuvat: Jouni Kannonlahti & Merja Kokko

ESSI (Energy Self-Sufficient Initiative) -hanke pyrkii energiaomavaraisuuden kohottamiseen kestävästä energiahuollon periaatetta noudattaen. Se tarkoittaa paikallisten uusiutuvien energialähteiden käytön edistämistä ja energiansäätöön tähtääviin toimenpiteisiin kannustamista.

Kehityskulun toivotaan johtavan pitkällä aikavälillä alueiden energiaomavaraisuuden kasvuun ja kohen-tavan alueiden taloutta. Pilotti-alueilla toimitaan niin sanotun ASPIRE-mal-lin mukaisesti.

Levón-instituutti kehitti mallin muutama vuosi sitten yhdessä kymmenen muun partnerin kanssa kansainvälisessä EU:n Älykäs energiahuolto -ohjelman ASPIRE-hankkeessa. Suupohja oli tuolloin hankkeen ainoa kotimainen pilottikohde. Mallia kehitettiin edelleen ESSI-hankkeen kokemusten kautta.

Mallin mukaisesti hankkeessa sitoutettiin paikallisia toimijoita energiahuollon kehittämiseen ja löytämään alueen ominaispiirteisiin, tarpeisiin, vahvuuksiin ja mahdollisuuksiin perustuvat kehittämisteemat. Osaamistarpeiden tunnistaminen ja

Pietarsaaren seudulla on hyvät edellytykset uusiutuvan energian hyödyntämiseen. Vaikka tuulen, auringon ja veden voimat yöksi hiljentyisivätkin, niin bioenergiaa on silloinkin tarjolla.

niihin vastaaminen tukevat edellytysten luomista alueella.

Kehittämistyön toteuttamiseksi laadittiin toimintasuunnitelma, jota toteutetaan erikseen valmisteltavien kehittämis- ja investointihankkeiden. Tarkoituksena oli seurata toimintasuunnitelman käytännön toteuttamisen vaikutuksia kohdealueella. Jatkuvan parantamisen periaatteen mukaisesti työssä palattiin edellisiin vaiheisiin saatujen kokemusten ja työn etenemisen perusteella.

ESSI-hanke on päättymässä ja työ pilottialueilla on käytännössä tehty. Kullakin alueella on edetty niiden tarpeiden mukaisesti. Onkin ollut mukava havaita, että malli on soveltunut ohjaamaan erilaisista lähtökohdista tulleiden alueiden kehittämistyötä, ja uusia ideoita sen edelleen kehittämiseksi on saatu. Toimintatapaa on juurrutettu ja etenemispolut raivattu. Jatkossa kaikilla päättäjistä yksittäiseen asukkaaseen onkin omilla

valinnoillaan ja teoillaan mahdollisuus vaikuttaa kestävästä energiahuollon toteutumiseen omalla alueellaan. Piennistä puroista... Siemenet on kylvetty.

Levón-instituutti koordinoi yli-maakunnallista ESSI-hanketta. Sen tavoitteena oli parantaa energiaomavaraisuutta ja sen edellytyksiä neljässä pilottikohteessa Länsi-Suomen läänin alueella. Kohteina olivat Ilmajoki, Kangasala ja Pälkäne, Pietarsaaren seutukunta sekä Viitasaari ja kumppaneina Jyväskylän, Seinäjoen ja Tampereen ammattikorkeakoulut. Lisäksi Suupohjan elinkeinotoimen kuntayhtymä edusti Suupohjan seutukuntaa levittäen hyviä käytäntöjä ja kokemuksia energiahuollon kehittämisestä.

ESSI oli Pohjanmaan liiton koordinoiman Länsi-Suomen EAKR-ohjelman hanke. Rahoitusta haki aikanaan noin sata hanke-ehdotusta, joiden joukosta valittiin rahoitettavaksi kaksi – niistä toinen oli ESSI.

Talousoikeuden maisteriohjelma huomioi Pohjanmaan tarpeet

Teksti: Isabella Flores

Vaasan yliopiston Strategisen talousoikeuden maisteriohjelmassa Seinäjoella aloitti tänä syksynä 26 innokasta opiskelijaa. Seinäjoen yliopistokeskuksessa järjestettävien opintojen tarkoituksena on antaa opiskelijalle taidot yhdistää juridiä näkökulmia liiketoiminnan kehittämiseen ja suunnitteluun sekä riskien hallintaan.

Aiemmin Seinäjoella on voinut suorittaa maisteritutkinnon johtamisen pääaineessa. Kuten monet muutkin Seinäjoen yliopistokeskuksessa tarjolla olevat kurssit ja koulutusohjelmat, myös strategisen talousoikeuden maisteriopinnot on mahdollista suorittaa työn ohessa.

Viime kevään maisterihaussa strategisen talousoikeuden maisteriohjelmaan Seinäjoella haki yhteensä 105 opiskelijaa. Suurin osa ohjelmaan valituista on Pohjanmaan alueelta, joskin 40 prosenttia hakemuksista tuli Pohjanmaan ulkopuolelta. Paikkakunnalla ei kuitenkaan ollut opiskelijavainnassa merkitystä.

Koulutusta johtava talousoikeuden lehtori *Mika Kärkkäinen* sa-

noo erityisesti Pohjanmaalta tulevien opiskelijoiden olevan vahvuus koko alueelle.

- On erittäin todennäköistä, että jo valmiiksi Pohjanmaalla työskentelevät maisteriohjelman opiskelijat jäävät Pohjanmaalle vielä valmistumisen jälkeenkin.

Maisteriohjelman suuntaaminen pääosin työssäkäyville tuo opiskeluun oman lisänsä. Kärkkäinen toteaaakin aikuisopiskelun olevan erilaista, koska työssäkäyvillä saattaa olla jo ennestään kokemusta käytännön liiketoiminnasta sekä liiketoiminnan ja juridiikan välisestä yhteydestä omassa työssään.

Työskenteleminen opintojen aikana saattaa olla eduksi myös tutkielman kirjoittamisen kannalta. Strategisen talousoikeuden maisteriohjelmassa aloittaneet opiskelijat ovat aloittaneet heti myös pro gradu -tutkielman kirjoittamisen.

- Monet löytävät mielenkiintoisen aiheen oman työnsä kautta, Kärkkäinen kertoo.

Seinäjoen yliopistokeskus on valittu strategisen talousoikeuden maisteriohjelman koulutuspaikaksi Seinäjoen

kaupungin toiveiden ja talousoikeuden opintojen suuren alueellisen kysynnän vuoksi.

- Esimerkiksi vuonna 2007, kun talousoikeuden kandidaatin tutkintopolku alkoi Seinäjoen yliopistokeskuksessa, siihen ilmoittautui yhteensä 100 opiskelijaa, Kärkkäinen kertoo.

Uusi maisteriohjelma on merkittävällä tavalla erilainen kuin Vaasan yliopiston talousoikeuden maisteriohjelma. Ohjelmassa on otettu huomioon Pohjanmaan alueen tarpeet sekä toiminnan suunnittelun näkökulma talousoikeudessa.

- Itse asiassa koko ohjelma ja sen näkökulma on uniikki koko maassa, sen kaltaista ei aikaisemmin ole järjestetty, toteaa Kärkkäinen.

Kärkkäinen on tyytyväinen valituihin opiskelijoihin. Syksyn opinnot on aloitettu workshopilla, ja ryhmä vaikuttaa motivoituneelta.

Strategisen talousoikeuden maisteriohjelman kurssit järjestetään pääosin perjantai-iltaisain ja viikonloppuisin. Osa kurseista on myös mahdollista suorittaa verkon kautta tai videoluentojen muodossa.

Henkilöstöuutisia

Levón-instituutissa on syksyn aikana aloittanut peräti neljä uutta työtökijää.

Avoimen yliopiston markkinoinnin opettajana on elokuussa aloittanut KTM, HuK *Päivi Borisov*. Hän kehittää markkinoinnin opetusta yhteistyössä markkinoinnin oppiaineen kanssa.

Avoimessa yliopistossa on

myös aloittanut osa-aikaisena yliopistoharjoittelijana marraskuusta lähtien hallintotieteiden ylioppilas *Isabella Flores*. Hän toimii avustajana avoimen yliopiston opiskelijapalveluissa.

Johtamisen ja organisaatioiden kehittämisen yksikössä on lokakuussa aloittanut harjoittelijana *Karoliina Jolkkonen*. Hänen koulutuksensa on Business Management BA.

Jolkkosen työtehtäviin kuuluu erityisesti koulutussuunnittelussa ja -järjestelyissä avustaminen.

Energia- ja ympäristö -yksiköön on elokuussa nimetty projektipäälliköksi KTM *Ari Haapanen*. Hän toimii projektipäällikkönä muun muassa Energiakylä-hankkeessa.

Palveluita kotiin -hanke tarjoaa tukea palvelualan yrittäjille

Teksti ja kuva: Anu Palomäki

Palveluita kotiin -hankekokonaisuuden tavoitteena on vahvistaa Kuusiokuntien alueen palvelualan yrittäjyyttä ja rohkaista kuntalaisia käyttämään paikallisia palveluita. Lisäksi hanke tekee yhteistyötä kuntien kanssa alueen palvelutarjonnan vahvistamiseksi.

Vahvaa laatua – parasta palvelua -koulutuspaketti yrityksen laatutyön tueksi

Koulutuspaketti on suunnattu erityisesti palvelualalla toimiville yrittäjille. Seitsemän tapaamiskerran aikana pohditaan yritysten palveluiden ja toiminnan laatua sekä liiketoiminnan kehittämistarpeita.

Tavoitteena on myös vahvistaa yritysten välistä yhteistyötä siten, että alueelle muodostuu yri-

tysrenkaita tai elinkeinoyoukkueita, joilla on mahdollisuus toimia projektin jälkeenkin.

Syksyn aikana koulutuksessa on tarkasteltu yritysten laatukäsikirjojen kehittämistarvetta ja paneuduttu yritysten toimintastrategioihin.

Lisäksi yritykset ovat saaneet käytännön vinkkejä työhyvinvoinnin

kehittämiseksi omassa toiminnassaan.

Osallistujilla on mahdollisuus osallistua koulutuspäiviin joustavasti omien tarpeidensa mukaan. Tähän mennessä mukana on ollut kotityöpalvelualan yrityksiä, palveluasumista tarjoavia yrityksiä sekä fysioterapeutti, osteopaatti ja jalkahoitaja.

Osallistujat ovat kiitelleet erityisesti koulutustilaisuuden keskustelevaa ilmapiiriä.

Kyselyssä tiedusteltiin, millaisia palveluita koteihin on jo ostettu, mitä palveluita tulevaisuudessa haluttaisiin ostaa ja minkä verran kuntalaiset ovat valmiita palveluista maksamaan. Lisäksi kysyttiin, pitävätkö kuntalaiset paikallisen yrittäjyyden tukemista tärkeänä. Tulokset tarjoavat tietoa palveluiden suunnittelijoille sekä alan yrittäjille.

Paikallisuudesta markkinavalti

Tutkimus osoittaa, että alueella on kiinnostusta ostaa laadukkaita lähipalveluita ja että palveluihin ollaan erittäin tyytyväisiä.

Koska palveluntuottaja usein löytyy lähipiiristä, on yrittäjälle tärkeää pitää tiivistä yhteyttä asiakkaisiin. Myös näkyvyyttä esimerkiksi paikallismediassa ja Internetissä olisi hyvä lisätä,

jotta laadukkaat palvelut saataisiin aiempaa paremmin näkyviin.

Paikallisuus ja oman alueen yrittäjyyden tukeminen on vastaajille tärkeää, joten sitä yritysten kannattaa ehdottomasti hyödyntää markkinoinnissaan.

Yrittäjät perehtyivät huolellisesti Alavudella, Kuortaneella, Töysässä, Ähtärissä, Soinissa ja Lehtimäellä tehdyn markkinatutkimuksen tuloksiin.

Yrityksille tietoa palveluiden kysynnästä

Palveluita kotiin -hankkeen puitteissa on toteutettu kysely kotityöpalveluiden tarpeesta Alavuden, Kuortaneen, Töysän, Ähtärin, Soinin ja Alajärven Lehtimäen alueilla.

Pohjanmaalla tuulivoimaa ja linturetkikohteita

Teksti: Jouni Kannonlahti & Patrik Sjöholm

Kuvat: Merja Kokko

Levón-instituutin energia ja ympäristöhankkeisiin keskityneessä tiimissä on valmistunut kaksi hyvin erilaista projektia. Ensimmäinen niistä edisti linturetkelyä Merenkurkussa ja toinen tuulivoiman hyödyntämistä. Molempia voilla samalla alueella.

Merenkurkun linturetkikohdeopas antaa retkivinkkejä

Levón-instituutin energia ja ympäristötiimissä valmistui elokuun lopulla hieman tavallisuudesta poikkeava projekti. **Linnut ja matkailu Merenkurkussa** -hankkeen lopputuloksena syntyi Merenkurkun linturetkikohdeopas.

Hankkeen aikana ehdittiin tutustua Kokkolan ja Kristiinankaupungin väliseltä rannikkoalueelta kaikkiaan 177 eri linturetkikohteeseen. Silti kohteita jäi vielä runsaasti käymättäkin. Kaikki kohteet eivät olleet soveliaita yleisökohteiksi, joten niitä jouduttiin karsimaan monistakin systä.

Hanke edesauttoi Maalahden Gålöreniin rakennetun uuden lintutornin hankevalmistelua ja kahden vanhan lintutornin kunnostamista Maalahden Nojärvärasketillä ja Vaasan Sundominlahdella. Hanke avusti myös uuden lintuhavaintoaseman perustamista Mustasaaren Västra Norrskärille.

Kohdevinkkejä paperilla, netissä ja kännykässä

Linturetkikohdeoppaasta oli alun perin monia lennokkaita loppu-

tuoteideoita, joiden pohjalta tehtiin myös jatkohankesuunnitelma. Suunnitelma kuitenkin hylättiin pariinkin kertaan.

Hankkeen lopputuloksena syntyi lopulta kaksi erilaista versiota Merenkurkun linturetkikohdeoppaasta.

Päätuote on 130-sivuinen julkaisu Levónin palvelututkimus-sarjassa (7/2012). Siitä otettiin pieni 50 kappaleen painos, ja se julkaistiin Internetissä vapaasti ladattavana pdf-tiedostona. Julkaisu sisältää muun muassa kartat, tekstit ja kuvat kaikkiaan 92 kohteesta.

Julkaisu on ladattavissa Levón-instituutin, Vaasan energiainstituutin (VEI:n) ja Merenkurkun Lintutieteellisen yhdistyksen nettisivuilta. Julkaisun voi ladata myös UP-koodin avulla kännykkään, jolloin se kulkee kätevästi mukana retkillä.

Toinen versio oppaasta on kuvat.fi-sivustopohjalle ladattu laajempi aineisto, jossa on tällä hetkellä materiaalia 157 linturetkikohteesta. Tämän etu on laajemman aineistotilan lisäksi sen päivitettävyyden. Sivuston materiaalia voidaan siis päivittää myös hankkeen päätyttyä. Pdf-julkaisusta poiketen nettisivulla on kustakin kohteesta enemmän kuvia, sekä myös

007706

Levón-instituutin palvelututkimus 7/2012 sisältää vinkkejä lintumatkailukohteista Pohjanmaalla ja on saatavilla Levón-instituutin kotisivuilla.

360-asteen videoklippejä. Tällä epävirallisemmalla sivustolla on esitely myös kohteita, jotka eivät erityisen hyvin sovellu yleisökohteiksi. Tämä seikka on tuotu esiin heti etusivulla. Sivuston osoite on www.lintupaikat.kuvat.fi.

Hankkeen rahoituksesta vastasivat Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto (EU + valtio), Metsähallitus, WPD Finland Oy, EPV Tuulivoima Oy, PVO Tuulivoima Oy, UPC yhtiöt Oy, Vaasan kaupunki ja Korsnäsin kunta.

Julkaisu löytyy osoitteista:

- <http://www.uva.fi/fi/sites/levon/>

publications/palvelututkimukset/
 • <http://www.vei.fi/files/pdf/708/Merenkurkun%20linturetlikohdeopas%20Julkaisu%20kansineen.pdf>
 • http://www.merenkurkunlyt.net/aineistoa/Merenkurkun_linturetkikohteet_JKa.pdf

Tuulivoimatuotannon ympäristövaikutuksista voi lukea Levón-instituutin palvelututkimuksesta 8/2012.

MedVind – tuulivoiman asialla

Tuulivoiman hyödyntäminen energian tuotantomuotona on toiminnaltaan mitä ympäristöystävällisin ratkaisu. Se ei yksikköä kohti ole ehkä niin tehokas kuin jotkut vähemmän ympäristöystävälliset tuotantomuodot, mutta kuitenkin periaatteeltaan kannattava ratkaisu.

Jotta energian tuotanto saataisiin vastaamaan esimerkiksi ydinvoimalan tehoa, tulee tuulivoimaloiden määrä olla huomattavan suuri, mikä taas vaatii suhteellisen suuren pinta-alan. Tällöin syntyy väistämättä

merkittäviäkin ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia.

Mitä ympäristövaikutuksia tuulivoimaloiden rakentamisesta aiheutuu ja miten ne tulisi ottaa huomioon jo suunnitteluvaiheessa? Näitä asioita on **Medvind-hanke** pyrkinyt tuomaan kattavasti esiin, antamatta kuitenkaan valmiita vastauksia.

Tuulivoima jakaa mielipiteitä

Tuulivoima on paljon puhuttu aihe, joka jakaa mielipiteitä riippumatta siitä, paljonko sen vaikutuksista on tutkimustietoa tarjolla. Asenteisiin vaikuttaminen onkin tuulivoimateollisuudelle miltei merkittävämpi haaste kuin täsmällisten tutkimustulosten kerääminen.

Tuulivoiman kohdalla on puhuttu pitkään NIMBY (Not In My Back Yard) -ilmiöstä. Se tarkoittaa sitä, että

periaatteessa henkilön asenne tuulivoimaa kohtaan on myönteinen, kunhan yhtään tuuliturbiinia ei asenneta oman tontin välittömään läheisyyteen.

Ilmiön rinnalle on noussut YIMBY (Yes In My Back Yard) -ilmiö, joka korostaa tuulivoimalle myönteisiä vaikutuksia ja sitä, että juuri minun toimintaympäristöni saa rakentaa tuulivoimaa.

Energian tuottaminen jakaa ihmisten mielipiteitä. Etenkin 2000-luvulla ihmisten asenteissa on tapahtunut merkittäviä muutoksia energiantuotantoa ja sen aiheuttamaa ympäristökuormitusta kohtaan.

Ristiriitaista tietoa tarjolla

Tietoisuus vaikutuksista on kasvanut ja informaation saatavuus on parantunut merkittävästi. Tämä on osaltaan vaikuttanut siihen, että myös ristiriitaisen tiedon määrä on lisääntynyt.

Käytettävien käsitteiden kirjo on kasvanut, ja esimerkiksi termi hajautettu energiantuotanto on tullut yhä tutummaksi. Tuulivoiman hyödyntämisessä hajautetusta energiantuotannosta ei ole juurikaan laadittu tarkempia määritelmiä, sillä aiheesta ei ole toistaiseksi tarvinnut keskustella laajemmin. Nyt kuitenkin useassa maakunnassa on laadittu laajoja selvityksiä tuulivoiman kaavoittamiseksi, ja tuulivoimaa rakennetaan Suomessa yhä lähemmäksi asutusta.

Kun tuulivoimasta on tulossa arkipäivää monen ihmisen elämässä, on syytä tarkastella käsitteitä ja sitä, mitä ympäristössämme itse asiassa tapahtuu.

Juuri valmistunut palvelututkimusjulkaisu (8/2012) tuulivoimaloiden ympäristövaikutuksista sekä keskitetyn ja hajautetun energiantuotannon määritelmästä on ladattavissa muunn muassa VEI:n nettisivujen julkaisut-osioista.

- Medvind-hanke toteutettiin yhteistyössä Vaasan energiainstituutin konsortion kanssa (Levón-instituutti, Vaasan ammattikorkeakoulu ja Yrkeshögskolan Novia) vuosina 2011 ja 2012.
- Hanketta rahoittivat Pohjanmaan liitto sekä teollisuuden yksityisrahoittajat.
- Hankkeessa keskityttiin edistämään tuulivoimaa Pohjanmaan maakunnassa ja luomaan edellytyksiä niin yksityishenkilöiden kuin teollisuuden toimijoidenkin näkökulmasta.
- Levónin osana oli perehtyä tuulivoimaloiden ympäristövaikutuksiin sekä tuulivoimaan keskitetyn ja hajautetun energiantuotannon näkökulmasta.

Merja Thölixistä avoimen yliopiston vuoden aikuisopiskelija

Teksti ja kuva: Mikael Mäenpää

Vaasan yliopiston avoin yliopisto on valinnut vuoden 2012 aikuisopiskelijakseen vaasalaisen Merja Thölixin. Merja palkittiin kauppakeskus Rewell Centerissä lauantaina 22.9. Aikuisopiskelijan päivä -tapahtumassa, jossa myös muut Vaasan aikuiskouluttajat palkitsivat ansioituneita opiskelijoitaan.

Thölix aloitti sosiaali- ja terveyshallintotieteen opinnot avoimessa yliopistossa vuonna 2010. Samanaikaisesti hän aloitti työn lähihoitajien kouluttajana Vaasan aikuiskoulutuskeskuksessa. Tätä ennen Thölix toimi yli kymmenen vuotta sairaanhoitajana.

- Halu opiskelun aloittamiseen aikuisiällä lähti omasta itsestäni. Olen kyllä miettinyt, olisiko minusta siihen. Aiemmin ei kuitenkaan ollut syytä toteuttaa ajatusta, kunnes kaksi vuotta sitten päätin uuden työpaikan myötä hankkia pätevyyden ja sen myötä konkreettisen todisteen koulutuksestani. En olisi lapsena ikinä uskonut, että jonain päivänä voisin opiskella yliopistossa.

Thölix on suorittanut avoimessa yliopistossa lähes kaikki hallintotieteiden kandidaatin tutkintoon kuuluvat opinnot ja on jo aloittanut kandidaatintyön tekemisen Vaasan palvelusetelitoimintaan liittyen.

Elämäkokemus auttaa opiskelussa

Thölix on suunnitellut opintojaan aktiivisesti ja selvittänyt opiskelumahdollisuuksiaan oma-aloitteisesti. Avoimen yliopiston opinto-ohjauksen hän kokee tarpeellisenä ja hyvänä palveluna.

- Vaikka aluksi selvitinkin opiskeluun liittyviä asioita itsenäisesti,

olen saanut avoimen yliopiston opinto-ohjaajalta hyviä neuvoja ja ohjausta. Auttaa kun tietää, että on joku, jolta voi kysyä tyhmiäkin kysymyksiä.

Sosiaali- ja terveyshallintotieteen opintojen sisällöt sekä opetus saavat Merjalta kiitosta.

- Opinnot seuraavat nykypäivää eivätkä ole pelkästään tylsiä luentoja. Olen saanut kaiken haluamani tiedon ja enemmän kuin odotinkaan. Missään vaiheessa opinnot eivät ole muuttuneet pakkopullaksi, ja jopa kielten opinnotkin sujuvat. Ryhmähenki on ollut niin hyvä, että pelkästään jo muiden opiskelutovereiden näkeminen saa tulemaan iloisella mielellä luennoille.

Aikuisopiskelijana oleminen on avartanut Thölixin näkemystä aikuisemmalla iällä opiskelemisen hyödyistä.

- Koen, että minulla on elämäkokemuksen myötä paremmat valmiudet omaksua tietoa kuin vasta yliopistoon tulleella nuorella. Tiedän ja näen jo konkreettisesti, mihin opiskeltua tietoa tarvitaan. Tämä on ollut mahtava huomata, sillä muistan vielä, miten sekavalta moni asia tuntui kun olin itse parikymppinen.

- Olen huomannut, että aikuisopiskelijat ottavat opiskelun tosissaan ja käyttävät oppimaansa työelämässä hyväkseen. Olen myös saanut opiskelun kautta uusia kontakteja työelämään.

Tutkinto-opiskelijaksi avoimen yliopiston kautta

Ensi keväänä Thölix aikoo hakeutua yliopiston tutkinto-opiskelijaksi avoimen yliopiston väylän kautta. Kysymykseen siitä, miten korkealle opinnoissaan hän aikoo tähdätä, vastaa Thölix pelottomasti:

Vuoden aikuisopiskelija Merja Thölix kehuu sosiaali- ja terveyshallintotieteen opintoja.

- Vaikka kohti tohtorin tutkintoa! Ellei sitten tule voimat tai jokin muu este eteen. Mikä ettei, kun kerran tälle tielle lähdettiin.

Thölix kannustaa muita aikuisiällä opiskelua miettiviä hyödyntämään rohkeasti opiskelun tarjoamia mahdollisuuksia.

- Ihminen pystyy enempiin kuin itse tietääkään. Kannattaa tähdätä hiukan korkeammalle, kuin mihin itse uskoo pystyvänsä. Rohkeasti vain mukaan! Älyä voi paikata vaivannäöllä, ja jos jokin tuntuu vaikealta, niin se vaatii ainoastaan hiukan enemmän työtä.

Levón-instituutti yksi Suomen 20 parhaasta koulutusorganisaatiosta

Teksti: Miia Mäntylä

Levón-instituutti on ensimmäistä kertaa päässyt Talouselämä-lehden (10.8.2012) Suomen 20 parhaan koulutusorganisaation listalle. Levón-instituutin sijoitus on 12. Taakse jäi monta tunnettua pitkän linjan koulutustahoa.

Talouselämän arvio perustui ulkopuolisen tutkimuslaitoksen tekemään asiakaskyselyyn.

Asiakslähtöisyys yksi perusteista

Arviointikohteina olivat muun muassa ammattitaito, luotettavuus, uudistu-

vuus, hinta-laatu-suhde, koulutusmenetelmät, asiakslähtöisyys sekä tarjonnan aktiivisuus. Niitä painotettiin asiakkaiden niille antaman tärkeyden mukaan. Selvitys toteutettiin jo kuudetta kertaa.

- Tämä on meille iso asia. Erityisen hienoa on, että tulos perustuu asiakkaiden antamiin arvioihin. Tulos vahvistaa ajatusta siitä, että meidän tulee olla entistä aktiivisempia myös oman alueemme ulkopuolella. Näkyvyys niin koulutustarjonnassa, energia-alan hankkeiden tuottamisessa, tutkimushankkeiden tarjonnassa kuin avoimen yliopiston tarjonnassakin on varmasti eduksi myös koko yliopiston imagon kannalta, toteaa

Levón-instituutin johtaja *Jukka Peltoniemi* tyytyväisenä.

Kiitokset henkilöstölle

- Sijoituksen taustalla on pitkä ja määrätietoinen työ. Haluankin kiittää Levón-instituutin henkilöstöä hyvästä tuloksesta, Peltoniemi korostaa.

Levón-lehti ilmestyy jatkossa osana yliopistolehteä. Uudistuksen myötä Levón-instituutin asiakkaat ja yhteistyökumppanit saavat entistä monipuolisemman kuvan Levónin ja yliopiston tarjoamista mahdollisuuksista. Yliopistolehti jaetaan kaikille Levón-lehden tilaajille.

Vaasan yliopisto
AVOIN YLIOPISTO

www.uva.fi/avoin

Opintoja on tarjolla Vaasassa ja muilla paikkakunnilla ympäri Suomea. Tarkemmat tiedot opinnoista ja aikatauluista löytyvät verkkosivuiltamme.

LUKUVUODEN 2012-2013 OPINTOJA VAASASSA

(VO) = verkko-opetus, (SY) = sanomalehtiyliopiston kurssi, (R) = rajoitettu opiskelijamäärä

JULKISJOHTAMINEN

Eettinen johtaminen, SY, 5 op

SOSIAALI- JA TERVEYSHALLINTOTIEDE

Hyvinvointipalvelut uudistuvassa toimintaympäristössä, 5 op

Kandidaattiseminaari, 10 op

Sosiaali- ja terveysalan organisatoriset haasteet, 6 op

KIELTEN KURSSIT

Continuation Course in Chinese Language, R, 3 op (www.edubothnia.fi)

Englanti, Yhteiskunta ja valtio, R, VO, 3 op

Espanjan alkeet I, R, 3 op

Espanjan alkeet II, R, 3 op

Italian alkeet II, R, 3 op (www.edubothnia.fi)

Italian kielen täydennyskurssi, R, 5 op (www.edubothnia.fi)

Swedish for foreigners, R, 3 op (www.edubothnia.fi)

ÄIDINKIELI

Kirjallinen viestintä, R, VO, 3 op

VIESTINTÄTIETEET

Johdatus verkkajulkaisemiseen, R, VO, 5 op

Kirjoittamisen teoria ja käytäntö, R, VO, 3 op

Semiotiikka ja mediat, R, VO, 3 op

Teknisen viestinnän perusteet, R, VO, 4 op

Terminologisen tutkimuksen perusteet, R, VO, 3 op

JOHTAMINEN JA ORGANISAATIOT

Itsetuntemuksesta voimaa työssä jaksamiseen, SY, 4 op

LASKENTATOIMI JA RAHOITUS

Laskentatoimen ja rahoituksen perusopinnot, R, 28 op

Lisäksi tarjolla:

Auto Business (Yrityspeli), R, 2 op

Johdon laskentatoimen perusteet, R, 3 op

Kirjanpidon ja tilintarkastuksen perusteet, R, 2,5 op

Kirjanpidon ja tilintarkastuksen harjoitustyö, R, 0,5 op

Kirjanpidon jatkokurssi + harjoitustyö, R, 5+2 op

Rahoituksen perusteet, R, 4 op

Tilinpäätösanalyysi + harjoitustyö, R, 3+2 op

Yrityksen tulossuunnittelu ja tilinpäätös, R, 4 op

SÄHKÖTEKNIikka

Ilmastonmuutoksen vaikutus energiatekniikkaan, SY, 3 op

TALOUSMATEMATIIKKA

Talousmatematiikan perusteet, 5 op

TUOTANTOTALOUS

Tuotantotalouden erityiskysymyksiä, SY, 5 op

TALOUSOIKEUS

Elinkeinoverotus, osit. VO, 6 op

Henkilöstöoikeus, osit. VO, 6 op

Organisaatio-oikeus, osit. VO, 6 op

Rahoitusoikeus, osit. VO, 6 op

Vero-oikeus + täyd.osa, osit. VO, 6+1 op

JOHTAMINEN

Esimiestyö ja tiimivalmennus, osit. VO, 5 op

Henkilöstöoikeus, osit. VO, 6 op

Organisaatiokäyttötymien I, osit. VO, 7 op

Strateginen johtaminen, osit. VO, 7 op

Yrityksen johtaminen, R, osit. VO, 7 op

Yrityksen liiketoimintasuunnitelma, osit. VO, 5 op

Yrityksen toiminnan kehittäminen, osit. VO, 7 op

MARKKINOINTI

Markkinoinnin opintokokonaisuus, R, 25 op

Lisäksi tarjolla:

Marketing Function in Business, R, VO, 7 op

Markkinoinnin avainprosessien johtaminen, R, VO, 6 op

Vientimarkkinointi, R, VO, 5 op

TIETOTEKNIikka

Tietojenkäsittely (Laihian lukio), 5 op

YLEISOPINNOT

Johdatus liiketoimintaosaamiseen, osit. VO, 5 op

Tiedonhankintataidot 2, VO, 1 op

Opintoihin ilmoittautuminen osoitteessa: www.uva.fi/avoin

Ilmoittautuminen keväällä 2013 käynnistyviin opintokokonaisuuksiin alkaa **ma 3.12.2012 klo 9.00**

Yksittäisiin kevään 2013 opintojaksoihin ilmoittautuminen **11.12.2012 klo 9.00 lähtien**

Kysy lisää: opiskelijapalvelu puh. 029 449 8190, opinto-ohjaus puh. 029 449 8188, s-posti: avoinyo@uva.fi

Kulttuureja, uskontoja ja niiden kohtaamisia

Teksti: Anna Martin

Kuva: Juhani Tapanainen

Vaasan seudun maahanmuuttajakoulutuksen resurssirengas järjesti syysseminaariin aiheesta ”Kulttuurien ja uskontojen kohtaaminen arjessa”. Aihe oli suosittu ja houkutteli lähes kahdeksankymmentä maahanmuuttotyön toimijaa kuulemaan ja keskustelemaan kulttuurien ja uskontojen välisestä vuorovaikutuksesta. Tilaisuuden aihe oli antoisa ja monipuolinen, ja siitä virisi runsaasti keskustelua iltapäivän aikana.

Seminaarissa äänen saivat kaksi maahanmuuttajataustaista oman alansa asiantuntijaa.

Irakin Kurdistanissa syntynyt, nykyisin Helsingissä asustava lakimies ja kirjailija *Husein Muhammed* kertoi esityksessään islamin uskon peruspilareista ja siitä, minkälaista muslimin arki Suomessa on – koulussa, kotona ja työpaikalla.

Husein Muhammed painotti esityksessään muun muassa sitä, että vaikka islamin uskossa on tiettyjä uskontoon liittyviä rajoituksia, jokaisella on kuitenkin itse oikeus päättää, miltä osin rajoituksia noudattaa. Muhammed avasi aihepiiriä mielenkiintoisin esimerkein rukoilemisesta, ruokavaliosta ja perherooleista aina avioerokäytäntöihin asti.

Toinen puhuja oli Afganistanissa syntynyt lääkäri *Malalai Rahim*, joka nykyisin asuu ja työskentelee lääkärinä Seinäjoella.

Suomen Pakolaisapu nimitti Rahimin vuoden 2012 pakolaisnaiseksi. Hän on erinomainen esimerkki siitä, että myös aikuisena Suomeen

”Onnistunut ja mielenkiintoinen seminaari”, totesivat yhteen ääneen puheenjohtaja Kirsti Eneberg (vas.), resurssirengas koordinaattori Anna Martin, lääkäri ja vuoden pakolaisnainen 2012 Malalai Rahim, puheenjohtaja Hertta Mauriala sekä lakimies ja kirjailija Husein Muhammed.

tullut pakolainen voi oppia kielen ja kotoutua uuteen maahan.

Seminaarissa Malalai Rahim kertoi tarinansa – millaista oli elää sodan keskellä ja miltä tuntui saapua turvalliseen Suomeen, keskelle tamperelaista kerrostaloidyllä. Kontrasti pommikoneiden ulvonnan ja hiljaisen tamperelaisen kerrostalon välillä oli suuri. Ensimmäinen kulttuurishokki Suomessa olikin hiljaisuus, ihmisiä ei kuulunut tai näkynyt missään.

Yhteiskuntaan integroituminen oli haasteellista, mutta Rahim kertoi, että hänen omalla aktiivisuudellaan ja yritteliäisyydellään oli tärkeä merkitys kotoutumisessa. Hän päättäsikin suomea, kävi läpi pitkän prosessin saadakseen luvan harjoittaa lääkärin ammattia Suomessa, pääsi työelämään ja on lopulta kotiutunut perheineen Suomeen.

Omille lapsilleen Rahim on opettanut sekä afganistanilaisesta että suomalaisesta kulttuurista tapoja ja

perinteitä. Hän näkee, että yhdessä ne muodostavat kauniin ja monikulttuurisen kukan – kukan, jonka jokainen terälehti on arvokas ja merkityksellinen.

Tilaisuuden puheenjohtajina toimivat *Kirsti Eneberg* ja *Hertta Mauriala*. He toimivat vapaaehtoisina maahanmuuttajien suomen kielen opettajina ”Luetaan yhdessä” -ryhmissä Vaasassa.

Resurssirengas on Levón-instituutin koordinoima verkosto, joka on toiminut jo vuodesta 1995 alkaen. Rengas kokoaa yhteen noin 200 maahanmuuttajien kanssa työskentelevää toimijaa Vaasan alueelta ja lähiympäristöstä. Resurssirengas järjestää aktiivisesti koulutusta ja seminaareja sekä jakaa tietoa maahanmuuttajakoulutukseen liittyvistä asioista ja tapahtumista alueellaan.

Levón-
instituutti
kiittää
lukijoitaan
vuodesta 2012
sekä
toivottaa
onnea ja
menestystä
vuodelle 2013!

Uusia yhteystietoja

Vaasan yliopiston ja Levón-instituutin puhelinnumerot, verkkosoitteet ja sähköpostiosoitteet ovat muuttuneet marraskuussa.

Puhelinvaihteen uusi numero on 029 449 8000. Henkilökunnan numerot ovat muotoa 029 449 8XXX. Ajantasaiset puhelinnumerot löytyvät yliopiston verkkosivuilta.

Uusi verkko-osoite on www.uva.fi/levon ja uudet sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@uva.fi. Vanhat osoitteet säilyvät uusien rinnalla.

Mikähän tästä lapsesta tulee?

Pian päättyvä vuosi on ollut minulle ainutlaatuinen. Minusta tuli keväällä pienen pojan ukki. Nyt olen jo tuplaukki, kun saimme vaimoni kanssa toisen lapsenlapsen lokakuussa, tällä kertaa pienen tytön. Isovanhemmaksi tuleminen on sen verran hieno juttu, että sitä kelpaa hehkuttaa julkisesti vaikkapa tässä jutussa.

Pienessä lapsessa riittää ihmettelemistä. Muistan omien lasteni ristiäisistä papin puheesta kysymyksen: mikähän tästä lapsesta tulee? Sitä vanhemmat, lähiomaiset ja myöhemmin ehkä opettajat pohtivat mielessään. Yhteiskuntatieteilijät osaavat ennustaa lapsen tulevaisuudesta vanhempien sosioekonomisen aseman perusteella ainakin sen, miten todennäköisesti lapsi tai nuori valitsee ammatillisen koulutuksen tai jatkaa opintojaan korkeakoulussa. Kyse on kuitenkin vain ennusteesta, jonka toteutumiseen vaikuttavat lukemattomat muuttujat.

Nykyään taitaa olla aika mahdotonta tietää tai edes arvata, mikä lapsesta tulee isona. Tulevaisuutta voi tehdä myös itse, mutta ennen se tuntui olevan helpompaa. Luokanopettajana kuulun ammattiryhmään, jolle on perinteisesti ollut tarjolla koulutuksen mukaista työtä. Opettajien sitoutuminen on ollut vahvaa. Tämä pitää edelleen paikkansa, vaikka moni muu asia onkin muuttokseen. Opettajantyön sisältö, uudistuvat opetusmenetelmät sekä palkkaukseen liittyvät asiat pitävät kouluväkeä paineessa jatkuvasti. Monilla aloilla kehityksen rytmi ja työntekijöihin kohdistuvat vaatimukset voivat olla paljon hurjempia.

Koulussa aloituskappaleen kysymyksenasettelu on käännettävä toisin päin. Mitä ilmeisimmin emme tiedä, mitä lapsista tai nuorista tulee. Koska emme välttämättä edes tiedä, mihin kaikkeen olisi syytä valmistautua, on opettettava jotain yleisesti pätevää. Mistä asioista voisi olla hyötyä läpi koko elämän työtehtävästä riippumatta? Mistä voisi olla hyötyä muissakin asioissa kuin työnteossa? On selvää, että vahvat perustaidot on opittava äidinkielessä ja mieluiten useassa vieraassa kielessä. Kielitaitovaatimus sisältää myös medialukutaidon. Matematiikkaa on hyvä osata, ainakin niin paljon, ettei joudu huijatuksi.

Osmo Soininvaara kirjoitti Helsingin Sanomissa 3.11.2012 julkaistussa artikkelissa oman näkemyksensä nuorten syrjäytymistä koskevista ongelmista. Soininvaara arvelee, että koulutus ei sinänsä ole välttämättä edellytys nuoren työllistymiselle. On nähty, että koulunpenkillä hankitut tiedot ja taidot vanhenevat nopeasti. Koulun suorittaminen loppuun ja kiinnostus jatkokouluttautumiseen ovat kuitenkin signaali työnantajalle sinnikkyydestä ja vastuuntunnosta.

Omasta mielestäni yrittäjämäisen asenteen omaksuminen koulussa on tärkeää, enkä tarkoita tässä liiketoiminnan aloittamista alakouluikäisenä. Tarkoitetaan oman sisäisen yrittäjyyden löytämistä. Sen tukeminen on koulupolun alkumetreiltä asti tärkeää. Sitkeys, oppimisen ilon löytäminen, omaan tekemiseen luottaminen sekä toisten kanssa yhdessä toimiminen ovat niitä asioita, jotka voivat kantaa läpi elämän. Jokainen voi hyötyä sisäisen yrittäjänsä löytämisestä, vaikka toimisi ihan muualla kuin yritys-elämässä.

En siis tiedä, mitä lastenlapsistani tulee. Jatkan silti luottavaisesti ukkina olemista. Te, hyvät lukijat, jotka olette jo löytäneet oman sisäisen yrittäjyydenne, antakaapa läheisillenne hyvä joululahja. Laittakaa osa sisäisestä yrittäjyydestänne kiertoön rohkaisemalla ja kannustamalla kaveria.

PL 700
(Wolffintie 34)
65101 Vaasa
Puh: +358-29 449 8000 (vaihe)
Fax: +358-6-317 5265
Sähköposti: etunimi.sukunimi@uva.fi
http://www.uva.fi/levon

Johtaja
Jukka Peltoniemi
jukka.peltoniemi@uva.fi
puh. 029 449 8177

Koulutuspäällikkö
Helena Eteläaho
helena.etelaaho@uva.fi
puh. 029 449 8198
Seinäjoen toiminta
Johtaminen ja organisaatiot

Koulutuspäällikkö
Outi Järvi
outi.jarvi@uva.fi
puh. 029 449 8185
Avoim yliopisto

Erikoistutkija
Merja Pakkanen
merja.pakkanen@vaasaemg.com
puh. 029 449 8205
Energia ja ympäristö
VaasaEMG

Koulutuspäällikkö
Ville Tuomi
ville.tuomi@uva.fi
puh. 029 449 8198
Johtaminen ja organisaatiot

Tutkimuspäällikkö
Arttu Vainio
arttu.vainio@uva.fi
puh. 029 449 8180
Alueiden kehittäminen ja arviointi

Toimintakalenteri 1.12.2012–31.3.2013

ALUEIDEN KEHITTÄMINEN JA ARVIOINTITUTKIMUS

Aluekehittäjien asiantuntijaklubi
Kylät, kaupungit ja maaseudun lähidemokratia
Maahanmuuttajien kotouttaminen maaseudulle kolmen sektorin yhteistyönä
Maaseutuasumisen teemaryhmä
Maaseutuasumisen yhteiskunnalliset edellytykset
Sivutoimiyrittäjästä päätoimiyrittäjäksi – kasvupotentiaalin löytäminen ja kasvun tukeminen

Riia Metsälä
Riia Metsälä
Anna Martin
Heli Siirilä
Siirilä, Vainio
Vainio, Martin

AVOIN YLIOPISTO

Avoim yliopisto
Ikääntyvien yliopisto
KROK-hanke – Avoimen yliopiston sähköisten palvelujen kehittäminen
Sanomalehtiyliopisto
SYTMO – Seinäjoen yliopistokeskuksen viestinnän uudistaminen ja kehittäminen
TEKO-hanke – Tekniikan alan opintojen kehittäminen Kauhavalla
URA-hanke – Uraohjauksen toteutuksen suunnittelu Seinäjoen yliopistokeskuksessa

Outi Järvi
Sonja Hakala
Kaisa Toivonen
Sonja Hakala
Mikael Mäenpää
Reetta Kungsbacka
Reetta Kungsbacka

ENERGIA JA YMPÄRISTÖ

Energiamarkkinat / tilaustutkimukset
Energiakylä – Energiby
Heijastus – Valo- ja energiatehokkuuden parantaminen kasviuoneissa
Kestävän energiahuollon alueellinen vaikuttavuus
Pisara meressä – Omavarainen integroitu hybridi-energiaratkaisu ja sen palvelukonsepti
PriceWatch – Sähkön hintaseurantatutkimus
Sähkömarkkinoiden toimivuus Pohjoismaissa
Vaasan energiainstituutti, NEXT

Merja Pakkanen
Ari Haapanen
Pekka Peura
Pekka Peura
Ari Haapanen
Teemu Närvä
Merja Pakkanen
Peura, Närvä

JOHTAMINEN JA ORGANISAATIOIDEN KEHITTÄMINEN

Agribisnes
Asiantuntijaklubit – Expertklubbar
Energy Business MBA -johtamiskoulutus
Entrepreneurial MBA -johtamiskoulutus
Esimies osaamisen johtajana -arviointityökalu
Hallittu kasvu HAKA 3 -yrityksen kehittämisohjelma
Henkilöstöjohtaminen
Innovatiivisen yrittäjyyden ykkösseutu – InnoEdu 2010–2013
Johtajana kasvaminen (JOKA) 26 -johtamiskoulutus
Johtajana kehittyminen, Kokkola
Lähiesimies -johtamiskoulutus Seinäjoki ja Tampere
Naisjohtajien klubi
Palveluita kotiin Kuusiokunnissa
Praktikum Center -hanke – Yliopistoharjoittelun toimintamallin kehittäminen
Seinäjoen yliopistokeskuksessa
Projektijohtamisen koulutus, Vaasa ja Seinäjoki
Sijoituspalvelututkimuksen valmennuskurssit APVY1 ja 2
Strategialla tulokseen – Strategisen johtamisen kehittämisohjelma
Tehokkaalla hankintatoimelle tulosta, Seinäjoki
Tehokkaalla hankintatoimelle tulosta, Vaasa
Tekniikan alan erityisosaaminen
Teollisuuden palveluista liiketoimintaa -kehittämisohjelma
Tuoksellinen johtoryhmä- ja hallitustyöskentely
Tuotantotaloutta yrityksille
Yrityskohtaiset talouskoulutuspäivät

Helena Eteläaho
Hallbäck, Niiniketo
Mikael Hallbäck
Helena Eteläaho
Soini, Eteläaho, Niiniketo
Ville Tuomi
Kajsa From
Hallbäck, Niiniketo
Sari Soini
Helena Eteläaho
Sari Soini
Sari Soini
Anu Palomäki
Helena Eteläaho
Eteläaho, Niiniketo
Mikael Hallbäck
Ville Tuomi
Eteläaho, Niiniketo
Eteläaho, Niiniketo
Tuomi, Soini
Tuomi, Niiniketo
Ville Tuomi
Tuomi, Soini
Sari Soini

KANSAINVÄLISET HANKKEET

AMCER – Advanced Monitoring and Coordination of EU R&D Policies at Regional Level (ESPON)
CSF – Creative Strategic Foresight (Lifelong Learning Programme)
CU India – Creating Commitment in Value Systems to Regional Renewable Energy
LUBAT – Lärande om utveckling i Botnia-Atlantica (Botnia Atlantica -ohjelma)
VALO -ECQA Certified Valorisation Expert (Lifelong Learning Programme)

Arttu Vainio
Mikael Mäenpää
Ari Haapanen
Riia Metsälä
Mikko Niiniketo

MUUT

Vaasan seudun maahanmuuttajakoulutuksen resurssirengas

Anna Martin